

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовані процеси надання статусу учасника бойових дій, які існували та існують у відповідності до діючого законодавства України. Розглянути та деталізовані основні функції кадрових органів, що приймають участь при оформленні документів для надання статусу учасника бойових дій. За результатами аналізу наведені основні недоліки в процесах надання статусу учасника бойових дій, розглянуті шляхи їх удосконалення. Запропоновано здійснити удосконалення системи обліку учасників бойових дій за рахунок впровадження інформаційних технологій. Наведено архітектуру створеної системи обліку учасників бойових дій. Обґрунтовано вибір системи управління базою даних, механізми її управління. Наведені приклади інтерфейсу розробленої системи обліку учасників бойових дій. Впровадження інформаційних технологій дозволило значно скоротити час на опрацювання інформації; спростило процедуру пошуку відповідної інформації; автоматизувало функції по заповненню відповідної бази даних.

Ключові слова: система обліку учасника бойових дій, база даних, система управління базою даних, автоматизація процесу.

Вступ. Проблема отримання статусу учасника бойових дій для учасників антитерористичної операції (далі – АТО) на сьогодні є нагальною та кричущою. Нерозуміння з боку держави проблем та потреб військових, затягування часу для оформлення відповідних документів, отримання статусу учасника бойових дій призводить до систематичного порушення прав захисників Вітчизни та позбавляє їх цілого ряду соціальних пільг та гарантій. Президент України Петро Порошенко вважає надто тривалим порядок оформлення і надання військовослужбовцям статусу учасників АТО і вимагає скорочення терміну його надання та видачі відповідних документів особовому складу Збройних Сил України. Глава держави зазначив, що донедавна розгляд документів про надання статусу учасника бойових дій займав від трьох, у разі подання повного пакету документів, до шести місяців. Вже зараз вдалося значно скоротити цей процес, утім, і цього, на думку Президента України, ще недостатньо [1].

Він підкреслив, що відповідні служби мають ретельно перевіряти всю інформацію, аби статус учасника АТО отримували ті, хто реально боронив кордони України від агресора на

Сході. “Ми повинні знайти розумний баланс між уникненням шахрайства і високоякісним та швидким обслуговуванням реальних учасників АТО. Для шахраїв ми проблеми маємо створювати, а для воїнів – їх вирішувати”, – наголосив Петро Порошенко [1].

Аналіз останніх досліджень. У зв’язку з тим, що проблема надання статусу учасників бойових дій для учасників АТО виникла в нашій державі досить недавно дослідження за даною тематикою повною мірою не проводились.

Формулювання цілей статті. Метою статті є проведення аналізу процесів надання статусу учасника бойових дій, які існували та існують у відповідності до діючого законодавства України. Знайти шляхи оптимізації діяльності кадрових органів щодо процесу обліку УБД до вимог сьогодення. Здійснити удосконалення системи обліку учасників бойових дій за рахунок впровадження інформаційних технологій для скорочення часу на опрацювання інформації; спрощення процедур пошуку відповідної інформації; автоматизації різноманітних функцій.

Виклад основного матеріалу. Рік тому, 13 квітня 2014 року, Рада національної безпеки і оборони України оголосила про початок проведення антитерористичної операції у східній частині України. Рішення було прийняте у відповідь на проросійські заворушення у містах Донецької і Луганської областей, зокрема, на спроби незаконних збройних груп захопити адміністративні будівлі і силові структури. О.Турчинов, який на той момент виконував обов’язки президента України, заявив, що війну проти України веде Російська Федерація. 14 квітня він підписав відповідний указ про виконання прийнятого рішення РНБО "Про невідкладні заходи з подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України". В липні 2014 року Верховною Радою України ухвалено зміни до законодавства щодо надання статусу учасника бойових дій (далі – УБД) та забезпечення соціальної підтримки військовослужбовців (резервістів, військовозобов’язаних) та працівників Збройних Сил, Національної гвардії, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Держприкордонслужби, особам рядового, начальницького складу, військовослужбовцям, працівникам МВС, Управління державної охорони, Держспецзв’язку, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і безпосередньо брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення (здійсненні заходів, пов’язаних із запобіганням, виявленням і припиненням терористичної діяльності) та перебували безпосередньо в районах проведення антитерористичної операції, а також працівникам підприємств, установ, організацій, які залучалися та безпосередньо брали участь в антитерористичній операції в районах її проведення (далі – персонал ЗСУ) [2]. Відповідно була визначена процедура надання статусу учасника АТО, яка передбачала дворівневу перевірку пакету підтверджуючих документів про безпосереднє залучення до виконання завдань антитерористичної операції в районах її проведення (далі – пакет документів).

На першому етапі пакет документів учасників АТО розглядала комісія Міністерства оборони України з питань розгляду матеріалів, пов’язаних із визначенням учасників бойових дій та спірних питань щодо зарахування до вислуги років окремих періодів військової служби (далі – комісія МОУ) і приймала відповідне рішення. На другому етапі – міжвідомча комісія Державної служби у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції (далі – ДС СВВ та АТО), яка розглядала документи, надіслані комісією МОУ, ухвала рішення щодо надання статусу УБД, про що інформує комісію МОУ. В разі відсутності підстав щодо надання статусу УБД, які підтверджуються документами, комісія МОУ повертає їх до військових частин (органів, підрозділів), установ, закладів для подальшого доопрацювання (рис. 1).

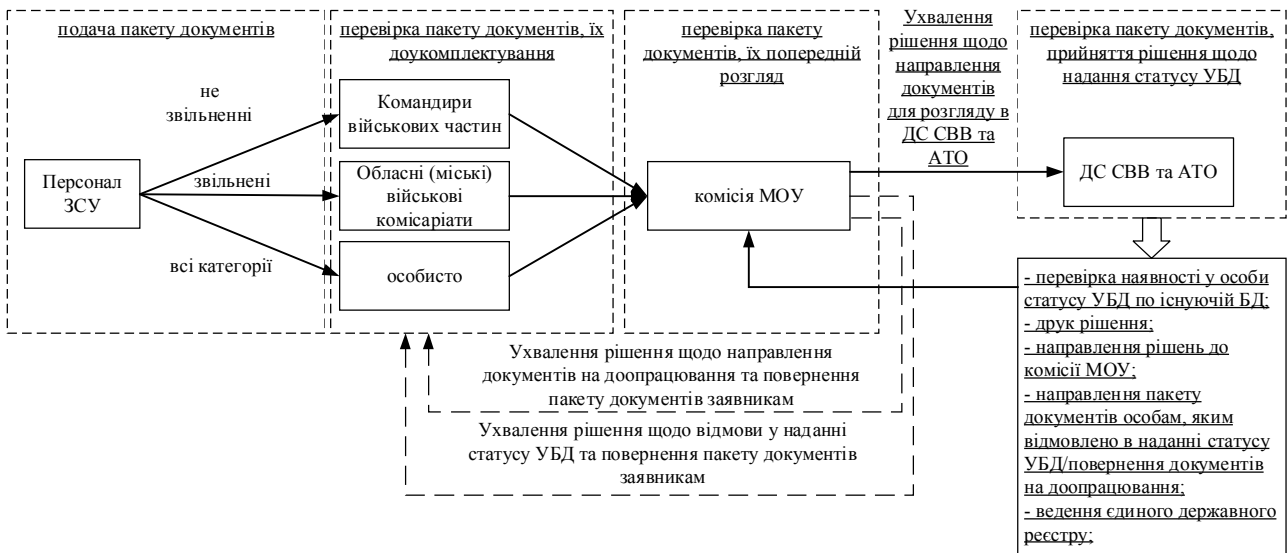

Рис. 1. Процес надання статусу УБД виключно міжвідомчою комісією ДС СВВ та АТО

Також на ДС СВВ та АТО було покладено завдання щодо: перевірки наявності у особи статусу УБД з інших підстав по існуючій базі даних (далі – БД); друк рішення на кожному особу; направлення рішень до комісії МОУ; направлення пакету документів особам, яким відмовлено в наданні статусу УБД/повернення документів на доопрацювання; ведення єдиного державного реєстру.

Організація процесу надання статусу УБД за такою схемою забирала багато часу, кількість осіб, які потребували відповідного соціального пакету (в першу чергу поранені, інваліди, родини загиблих) зростала, внаслідок чого зростала соціальна напруженість населення. З огляду на вищенаведене було прийняте рішення щодо оптимізації процесу надання статусу УБД, включено питання щодо права позбавлення статусу УБД [3].

Відповідно до внесених змін право надання статусу АТО надано комісії МОУ з подальшим наданням інформації про осіб, яким надано статус УБД до ДС СВВ та АТО. У комісії ДС СВВ та АТО залишилась функція розгляду спірних питань, що потребують міжвідомчого урегулювання, перевірка у особи статусу УБД (з інших підстав), ведення державного реєстру. Процес надання статусу УБД комісією МОУ представлено на рис 2.

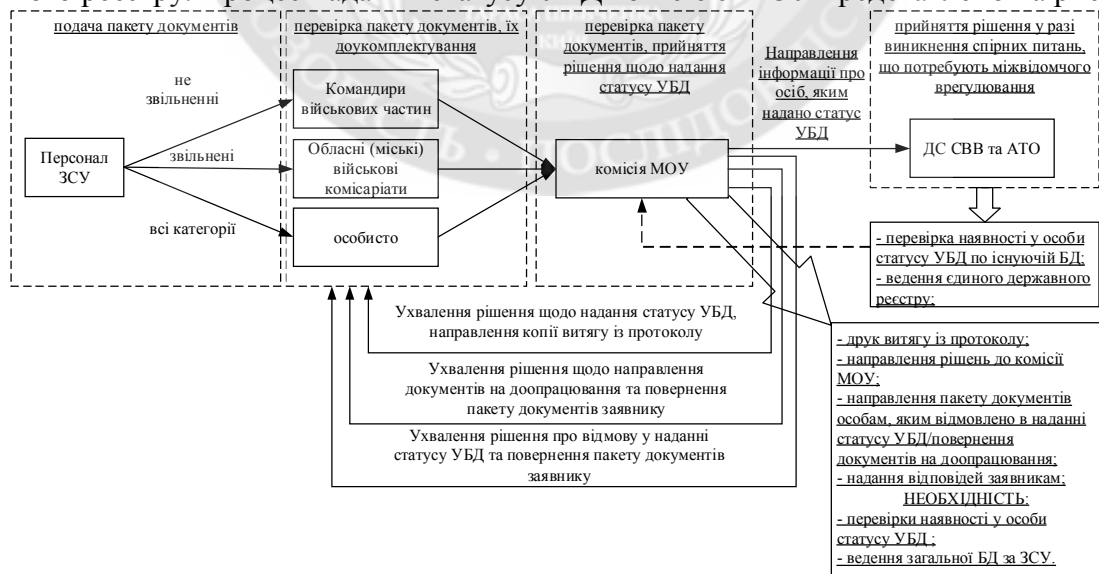

Рис. 2. Процес надання статусу УБД комісією МОУ

Але зазначені зміни лише фактично зняли об'єм роботи з міжвідомчої комісії ДС СВВ та АТО та переклали його на комісію МОУ. При цьому виникла необхідність здійснення

процедури перевірки у особи статусу УБД з інших причин, ведення загальної БД за Збройні Сили України (далі –ЗСУ).

Тому на виконання вимог президента щодо спрощення процесу надання статусу учасника бойових дій у Міністерстві оборони був опрацьований наказ [4]. Особливістю нововведень є те, що права надання статусу АТО надані новоствореним комісіям з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій в Генеральному штабі ЗСУ, командуваннях видів ЗСУ, військовій частині А0515 та військовому комісаріаті Автономної Республіки Крим, обласних та Київському міському військових комісаріатах, що значно прискорило та спростило процедуру надання статусу УБД, видачу відповідних посвідчень, з подальшою подачею до комісії МОУ інформації про осіб, яким надано статус УБД, копій протоколів з відповідними рішеннями. Також на комісію МОУ була покладена функція щодо узагальнення інформації про надання статусу УБД за всі діючі комісії Міністерства оборони України з подальшою передачею інформації до ДС СВВ та АТО.

Існуюча оптимізована процедура отримання статусу УБД представлена на рис. 3.

Рис. 3. Існуюча оптимізована процедура отримання статусу УБД

У зв'язку з великим обсягом інформації, яка поступала від новоутворених комісій, з метою автоматизованої переробки інформації, постала загальна необхідність автоматизації діяльності кадрових органів щодо процесу обліку УБД; забезпечення інформаційних потреб: формуванням, за запитом користувача, різноманітної інформаційно-аналітичної інформації; автоматизованого створення звітної інформації у табличному вигляді, яка надсилається до ДС СВВ та АТО тощо.

Впровадження інформаційних технологій дозволяє в повному обсягу вирішити зазначену проблему. Для її вирішення були поставлені і вирішені завдання щодо:

1. Проведення аналізу існуючих автоматизованих систем обліку персоналу.
2. Обґрунтування вимог до автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ.
3. Розробці моделі автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ.

4. Розробці структури і складу автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ.

5. Перевірці роботи автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ в тестовому режимі. Усунення недоліків.

6. Розробці пропозицій щодо впровадження автоматизованої системи обліку учасників бойових дій в ЗСУ.

Аналіз існуючих автоматизованих систем обліку персоналу показав, про доцільність створення нової системи обліку учасників бойових дій ЗСУ, яка б відповідала вимогам сьогодення. При обґрунтуванні вимог до автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ були застосовані класичні вимоги, при цьому особливу увагу приділено захисту інформації від несанкціонованого втручання, здатність до відновлення інформації при збоях обладнання, наявністю засобів архівації і резервного копіювання даних [5]. Роботу системи організовано в on-line режимі, в якій всі клієнти об'єднанні у єдину локально-обчислювальну мережу та створений обмін між ними. В такому режимі дані будуть актуальні у будь-який час, є можливість звернутися до початкових даних.

Архітектурою системи обліку учасників бойових дій ЗСУ обрано структуру “клієнт-сервер”, яка є однією з найпопулярніших концепцій при створенні інформаційних систем (рис. 4).

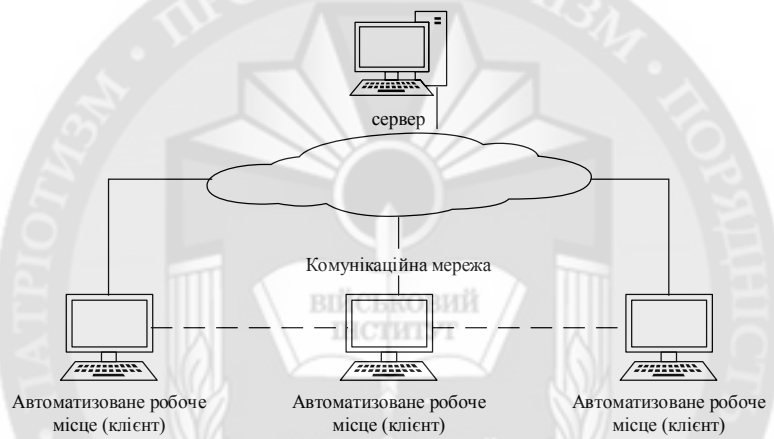

Рис. 4. Архітектура системи обліку учасників бойових дій ЗСУ

В наведеній архітектурі передбачені наступні компоненти:

- серверна частина (збереження і обробка інформації);
- клієнтська частина (робочий інструмент користувача);
- комунікаційна мережа, яка забезпечує взаємодію (обмін інформацією) між клієнтом і сервером.

Дані зберігаються на сервері, що містить наступні елементи: систему управління базами даних (СУБД) та програмні модулі, що забезпечують функціонування бізнес-логіки.

Системою управління базами даних обрано MySQL – вільну реляційну систему управління БД. MySQL представляє собою рішення для малих і великих додатків. Входить у склад серверів WAMP, AppServ, LAMP та в портативні зборки серверів Денвер, XAMPP, VertrigoServ. Зазвичай MySQL використовується в якості сервера, до якого звертаються локальні клієнти, також до дистрибутиву входить бібліотека внутрішнього сервера, яка дозволяє включати MySQL в автономні програми.

Гнучкість СУБД MySQL забезпечується підтримкою великої кількості типів таблиць: користувачі мають можливість обирати таблиці типу MyISAM, що підтримують як повнотекстовий пошук, так і таблиці InnoDB, що підтримують транзакції на рівні окремих записів. Більш того, СУБД MySQL постачається зі спеціальним типом таблиць EXAMPLE, які демонструють принципи створення нових типів таблиць. Завдяки відкритій архітектурі та GPL-ліцензуванню, в СУБД MySQL постійно з'являються нові типи таблиць.

Для адміністрування СУБД MySQL обрано веб-додаток PHPMyAdmin з відкритим кодом, який написаний мовою PHP та являє собою веб-інтерфейс [6]. PHPMyAdmin дозволяє через браузер здійснювати адміністрування сервера MySQL, запускати команди SQL і дивитися зміст таблиць та БД. Веб-додаток користується великою популярністю у веб-розробників, як такий, що дозволяє управляти СУБД MySQL без безпосереднього вводу SQL команд, надаючи дружній інтерфейс.

Зміст запитів до системи обліку учасників бойових дій ЗСУ за допомогою веб-додатку PHPMyAdmin частково наведений на рис. 5.

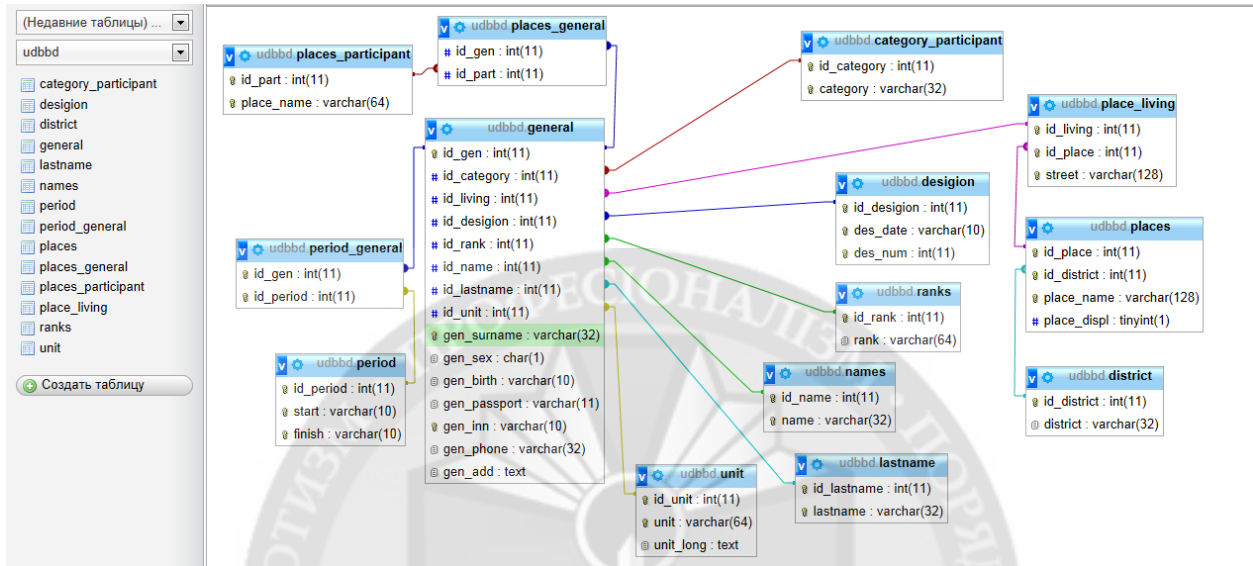

Рис. 5. Зміст запитів до системи обліку учасників бойових дій ЗСУ за допомогою веб-додатку PHPMyAdmin

На рис. 6 представлений фрагмент розробленого інтерфейсу системи обліку учасників бойових дій ЗСУ з фрагментом додавання запису до БД. Він дозволяє здійснити додавання нової інформації до БД шляхом внесення у відповідні рядки необхідної інформації. При цьому при внесенні прізвища, ім'я по батькові здійснюється перевірка особи за ідентифікаційним кодом (реєстраційним номером облікової картки платника податків) щодо запобігання повторного внесення даних.

Рис. 6. Фрагмент інтерфейсу системи обліку учасників бойових дій ЗСУ

Розроблена автоматизована система обліку учасників бойових дій ЗСУ у відповідності до класичних вимог дозволяє здійснювати резервне копіювання як в автоматичному режимі, так і за запитом користувача, здійснювати відновлення резервної копії БД.

Для внесення інформації до БД системи обліку учасників бойових дій ЗСУ від новостворених комісій з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій [4] передбачено імпортування відповідних даних із електронного файлу, який надається до комісії МОУ у форматі *.xls до БД. Приклад фрагменту розробленого інтерфейсу з відповідними командами та налаштуваннями наведений на рис. 7.

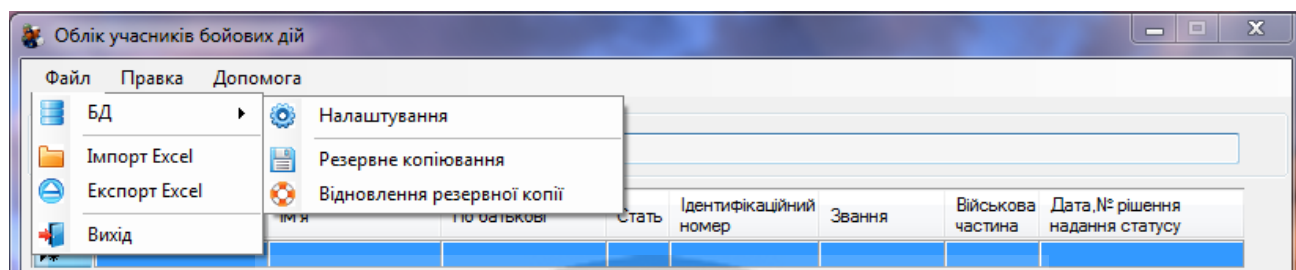

Рис. 7. Фрагмент інтерфейсу налаштування системи обліку учасників бойових дій ЗСУ

Також в системі обліку учасників бойових дій ЗСУ передбачено автоматизоване формування таблиці інформації про осіб, яким надано статус УБД, яка надається до ДС СВВ та АТО. Приклад автоматизовано сформованої таблиці, яка формується за запитом користувача у відповідності до вимог [2] наведений на рис. 8.

п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Стать	Дата народження	Серія та номер паспорта	Реєстраційний номер облікової картки платника податків	Категорія учасника антитерористичної операції	Місце проживання	Номер контактного телефону	Військове (спеціальне) звання	Місце перебування під час участі в антитерористичній операції	Період участі в антитерористичній операції (з __ по __)	Дата і номер рішення про надання статусу	Примітка
1	Кузьменко Тарас Петрович	ч	17.03.1991	СН 123654	2361234565	військовослужбовець	м. Львів, вул. Бернадського 11	050 345-44-15	лейтенант	м. Донецьк	11.09.2014 по 25.12.2014	02.02.2015 №72/145	поранений
8	Командир військової частини												

Рис. 8. Приклад сформованої таблиці, що надається до ДС СВВ та АТО

Таким чином поставлене завдання щодо здійснення автоматизованої обробки інформації, автоматизації діяльності кадрових органів щодо процесу обліку УБД; забезпечення інформаційних потреб: формуванням, за запитом користувача, різноманітної інформаційно-аналітичної інформації; автоматизованого створення звітної інформації у табличному вигляді, яка надсилається до ДС СВВ та АТО тощо виконана. Крім того система обліку учасників бойових дій в ЗСУ розроблена з урахуванням подальшої її інтеграції до рекомендовано до інформаційно-аналітичної системи обліку особового складу ЗС України "Персонал".

На теперішній час здійснюється апробація роботи системи обліку учасників бойових дій в ЗСУ в тестовому режимі.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Використання автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ дозволяє здійснити наголос на важливому моменті – реальній економії часу й праці працівників кадрових органів. Значна економія часу роботи працівників кадрових органів дозволяє їм більше приділяти часу роботі з людьми, перевірці пакету документів, підготовці й надання відповідної інформації, підготовці звітної інформації, соціальним питанням.

Ефект від впровадження автоматизованої системи обліку учасників бойових дій ЗСУ виявляється в поліпшенні праці об'єкта управління завдяки науковій обґрунтованості, комплексності й оперативності управлінських рішень. Підвищується якість відпрацьованих документів, скорочується час на підготовку різноманітної інформації.

Розроблену систему обліку учасників бойових дій в ЗСУ після закінчення тестового режиму та усунення виявлених недоліків буде рекомендовано до впровадження в Департамент кадрової політики Міністерства оборони України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Президент України Петро Порошенко. Офіційне інтернет-представництво. [Електронний ресурс – Режим доступу до док. : <http://www.president.gov.ua/news/prezident-vimagaye-prishvidshennya-proceduri-nadannya-status-35194>

2. Постанова КМ України від 20.08.2014 № 413 (зі змінами) “Про затвердження Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення”.

3. Постанова КМ України від 4.02.2015 р. № 104 “Про внесення змін до Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення”.

4. Наказ МО України від 07.05.2015 № 200 “Про затвердження Положення про комісії Міністерства оборони України з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій та Інструкції про порядок видачі в Міністерстві оборони України посвідчень учасника бойових дій, нагрудних знаків “Ветеран війни - учасник бойових дій” та листів талонів на право одержання проїзних квитків з 50-відсотковою знижкою їх вартості”.

5. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч. посіб. / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан. – К.: Знання, 2007. - 439с.

6. Проект "phpMyAdmin по-русски" <http://php-myadmin.ru/>.

Рецензент: д.т.н., проф. Ленков С.В., начальник науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

к.т.н. Малюга А.В.

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УЧЕТА УЧАСТНИКОВ БОЕВЫХ ДЕЙСТВИЙ ЗА СЧЕТ ВНЕДРЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье осуществлён анализ процессов предоставления статусу участника боевых действий, которые существовали и существуют в соответствии с действующим законодательством Украины. Рассмотрены и детализированы основные функции кадровых органов, которые принимают участие при оформлении документов для предоставления статуса участника боевых действий. По результатам анализа приведены основные недостатки в процессах предоставления статуса участника боевых действий, рассмотрены пути их усовершенствования. Предложено осуществить усовершенствование системы учета участников боевых действий за счет применения информационных технологий. Показана применённая архитектура созданной системы учета участников боевых действий. Обоснованно выбор системы управления базой данных, механизмы ее управления. Приведены примеры интерфейса разработанной системы учета участников боевых действий. Внедрение информационных технологий позволило значительно сократить время на обработку информации; упростило процедуру поиска соответствующей информации; автоматизировало функции по заполнению соответствующей базы данных.

Ключевые слова: система учета участников боевых действий, база данных, система управления базой данных, автоматизация процесса.

Ph.D. Malyuga A.V.

IMPROVEMENT OF SYSTEM OF THE ACCOUNTING OF PARTICIPANTS OF MILITARY OPERATIONS DUE TO INTRODUCTION OF INFORMATION TECHNOLOGIES

In article, the analysis of processes of granting to the status of the participant of military operations that existed is carried out and exist according to the current legislation of Ukraine. The main functions of personnel bodies that take part at paperwork for providing the status of the participant of military operations are considered and detailed. By results of the analysis the main shortcomings of processes of providing the status of the participant of military operations are given, ways of their improvement are considered. It is offered to carry out improvement of system of the accounting of participants of military operations due to application of information technologies. The applied architecture of the created system of the accounting of participants of military operations is shown. Reasonably choice of a control system of a database, mechanisms of its management. Examples of the interface of the developed system of the accounting of participants of military operations are given. Introduction of information technologies allowed to reduce time for information processing considerably; simplified procedure of search of the relevant information; automated functions on filling of the corresponding database.

Keywords: system of the accounting of participants of military operations, database, control system of a database, process automation.